

Lainantakaus koskien Viitasaaren Lounaisten kylien valokuituhanketta, operoijana Karelnet Oy

Kaupunginhallitus 25.05.2026 § 125
259/00.04.02/2024

Tausta

Viitasaaren kaupunkistrategiassa päämäärän ”viihtyisää asumista keskustasta kyliin” yhteydessä on nostettu keskeiseksi keinoksi kylien elinvoiman turvaaminen tietoliikenne- ja tieyhteyksistä huolehtimalla. Tähän liittyen kaupunki on vuonna 2023 selvittänyt yhteistyömalleja eri valokuituoperaattoreiden kanssa, jotta kaupunki pystyisi yhteistyössä toimijoiden kanssa kehittämään verkkoyhteyksiä myös kyläkuntien alueella. Yhteistyötä päädyttiin tekemään osuuskunta Siikaverkon, sittemmin Karelnet Oy:n kanssa.

Karelnet Oy on Osuuskunta Siikaverkon omistama yhtiö, joka on perustettu tuomaan valokuituyhteydet Outokumpuun. Siikaverkolla on kolmentoista vuoden kokemus huippunopeiden valokuituyhteyksien tuomisesta tasavertaisin ehdoin niin taajamiin kuin syrjäisiinkin kyliin Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueella. Hankkeiden toteuttamisessa tärkeä osa on Maaseuturahaston tai Traficom:n tuki alueille, joissa ei ole tarjolla valokuituyhteyksiä. Karelnet Oy:llä on joko toteutettuna tai toteutuksessa yhteensä yli 2500 kilometriä verkkoa harvaan asutuilla alueilla.

Karelnet Oy on jakanut Viitasaaren useampaan lohkoon ja ennakkoilmoittautumisten perusteella verkkojen toteutus aloitetaan ns. ”lounaisten kylien” alueelta, jatkaen myöhemmin muille alueille. Lounaisten kylien hanke on saanut myönteisen rahoituspäätöksen Keski-Suomen Elinvoimakeskukselta (ent. Keski-Suomen ELY-keskus) Maaseudun laajakaista -investoinnille. Toinen yhtiön hanke Viitasaarella, ”Luoteisten kylien hanke” odottaa tukipäätöstä lähiaikoina.

Viitasaaren lounaisten kylien valokuituverkon rakentamishankkeen tavoitteena on toteuttaa huippunopea kiinteä tietoliikenneverkko Niinilahden, Ilmolahden, Jurvansalon ja Lätinrannan alueelle, joilla ei ole vielä kiinteitä tietoliikenneyhteyksiä. Palvelujen sähköistäminen lisääntyy ja monipuolistuu, joten laadukkailla tietoliikenneyhteyksillä maaseudun yhdenvertaisuus turvataan.

Nopeat tietoliikenneyhteydet tuovat maaseudulle parempia mahdollisuuksia yrittäjyyteen ja työn tekemiseen. Tavoitteena on turvata ajasta ja paikasta riippumattomat tehokkaat sähköiset palvelut ja nopeat tietoliikenneyhteydet alueelle.

Saatu rahoituspäätös koskien Viitasaaren lounaisten kylien valokuituhanketta

Keski-Suomen elinvoimakeskuksen (ent. ELY-keskus) päätöksessä todetaan, että tukea myönnetään hankkeelle 1 289 353,58 euroa, joka sisältää sekä Euroopan Unionin osuuden että valtion osuuden. Hanke kaikkineen on 2 490 209,17 euroa. Tuki on 65 prosenttia hankkeen tukikelpoisuudesta.

Hanke edistää Suomen CAP-suunnitelman 2023-2027 tavoitteita sekä toteuttaa Keski-Suomen alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman painopistettä elinvoimainen maaseutu/asuminen. Hankkeella parannetaan

alueen asukkaiden verkkoyhteyksiä ja varmistetaan niiden toimivuus pitkälle tulevaisuuteen. Hanke noudattaa Suomen CAP-suunnitelmassa asetettuja laajakaistahankkeiden ehtoja ja kriteerejä. Hanke on toimenpiteen INV Laajakaista mukainen investointi, johon voidaan myöntää julkinen rahoitus valtioneuvoston asetuksen (617/2023) 25 § 3 mom. mukaisesti.

Julkisella kuulemisella on selvitetty, ettei alueelle ole kolmen vuoden sisällä suunniteltu markkinaehtoisesti rakennettavaksi nopeita tietoliikenneyhteyksiä. Traficomien tekemän markkina-analyysin perusteella hankealueella on tukielvottomia alueita ja ne on rajattu tuen ulkopuolelle. Ruokavirasto on antanut 13.6.2025 lausunnon hankkeen rahoittamisesta. Sen mukaan hankkeen kokonaiskustannukset ovat kohtuulliset ja liittymien keskietäisyyden perusteella voi arvioida, ettei liittymiä rakennettaisi markkinaehtoisesti ilman tukea.

Hanke on toteutettava 31.12.2027 mennessä.

Kaupungin rooli

Kaupunki on solminut yhteistyösopimuksen Karelnet Oy:n kanssa. Sopimuksessa sovitaan, että Karelnet Oy vastaa hankkeen hallinnoinnista ja kustannuksista ja Viitasaaren kaupunki pyrkii myötävaikuttamaan hankkeen toteutukseen ja sen tavoitteiden toteutumiseen, ollen myös linkkinä Karelnet Oy:n ja paikallisen yhteisön välissä.

Karelnet Oy on pyytänyt Viitasaaren kaupungilta takausta seuraaville lainoille:

- pitkäaikainen laina enintään 1 200 000 euroa, laina-aika enintään 25 vuotta; sekä
- lyhytaikainen rakennusaikainen laina enintään 1 290 000 euroa, joka maksetaan takaisin hankkeeseen saatavalla tukirahoituksella.

Rakennusaikainen laina nostetaan hankkeen etenemisen mukaan. Rahoituksen vakuutena ovat Karelnet Oy:n yrityskiinnitykset. Karelnet Oy:n omistaa kokonaisuudessaan Osuuskunta Siikaverkko.

Viitasaaren kaupunki on pyytänyt oikeudellisen selvityksen siitä, voidaanko takaus myöntää kuntalain ja EU:n valtioneuvoston näkökulmasta sekä mitä ehtoja päätöksenteossa tulee huomioida.

Selvityksen mukaan takauksen myöntämistä tulee arvioida kaupungin rahastosäännön, kuntalain 129 §:n sekä EU:n valtioneuvoston perusteella. Selvityksen mukaan kaupungin rahastosäännön mukaiset periaatteet soveltuvat myös konsernin ulkopuoliselle toimijalle annettavaan takaukseen siten, ettei ulkopuoliselle yhtiölle voida myöntää takausta paremmilla ehdoilla kuin kaupungin omille tytäryhteisöille.

Selvityksen mukaan takauksen keskeiset edellytykset ovat:

- kaupungin takaus voi kattaa enintään 80 % lainan määrästä;
- kaupungin tulee saada riittävät vastavakuudet;
- takauksesta tulee periä markkinaperusteinen takausprovisio;
- takaukselle tulee määritellä kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika; sekä
- takaus ei saa kattaa korkoja, viivästyskorkoja tai muita lainanhoitokuluja.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunta voi myöntää takauksen laajakaistarakentamiseen liittyvään hankkeeseen myös kuntakonsernin ulkopuoliselle toimijalle, mikäli takaus ei vaaranna kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä eikä siihen sisälly merkittävää taloudellista riskiä. Selvityksen mukaan kaupungin taloudellinen tilanne huomioiden takaus voidaan lähtökohtaisesti myöntää, mikäli kaupungin edut turvataan riittävillä vastavakuuksilla.

Oikeudellisen arvion mukaan Karelnet Oy ei käytettävissä olevien tietojen perusteella ole EU:n valtiontukisäännösten tarkoittamalla tavalla taloudellisissa vaikeuksissa oleva yritys.

Lisäksi selvityksessä todetaan, että takaus ei lähtökohtaisesti muodosta kiellettyä valtiontukea, mikäli:

- takaus kattaa enintään 80 % lainasaamisesta;
- takaukselle peritään markkinaperusteinen hinta;
- takauksen ehdot määritellään tarkasti päätöksessä; sekä
- mahdolliset tappiot jakautuvat takaajan ja lainanantajan kesken samassa suhteessa.

Oikeudellisen johtopäätöksen mukaan Karelnet Oy:lle annettava takaus voidaan toteuttaa kuntalain ja valtiontukisäännösten näkökulmasta hyväksyttävällä tavalla, mikäli selvityksessä esitetyt ehdot huomioidaan päätöksenteossa.

Vaikutusarviointi

Vaikutukset kuntalaisiin

Valokuituverkon rakentaminen parantaa merkittävästi Viitasaaren lounaisten kylien alueen tietoliikenneyhteyksiä ja vahvistaa maaseutualueiden yhdenvertaisia palvelumahdollisuuksia. Hankkeen vaikutukset kohdistuvat erityisesti Niinilahden, Ilmolahden, Jurvansalon ja Lätinrannan alueiden vakituisiin asukkaisiin sekä vapaa-ajan asukkaisiin.

Nopeat ja toimintavarmat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat sähköisten palveluiden, etätöiden, etäopiskelun ja digitaalisten hyvinvointipalveluiden käytön myös haja-asutusalueilla. Hanke tukee kaupungin strategista tavoitetta kylien elinvoiman vahvistamisesta ja asumismahdollisuuksien turvaamisesta koko kaupungin alueella.

Tietoliikenneyhteyksien paraneminen lisää alueiden houkuttelevuutta uusien asukkaiden, etätöntyöntekijöiden ja vapaa-ajan asukkaiden näkökulmasta. Lisäksi hankkeella arvioidaan olevan positiivinen vaikutus kiinteistöjen arvoon sekä alueiden pitkän aikavälin kehitykseen. Kaupungin näkökulmasta takaukseen liittyy taloudellinen riski, mikäli hanke tai yhtiön maksukyky heikentyisi olennaisesti. Riskiä hallitaan rajaamalla takauksen määrä enintään 80 prosenttiin lainasaamisesta, edellyttämällä riittäviä vastavakuuksia sekä perimällä markkinaperusteinen takausprovisio.

Yritysvaikutukset

Hankkeella arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia alueen yritystoimintaan ja elinvoimaan. Nopeat tietoliikenneyhteydet parantavat yritysten toimintaedellytyksiä erityisesti maaseutualueilla, joissa nykyiset yhteydet ovat puutteellisia tai hitaampia. Valokuituverkko mahdollistaa

digitaalisten palveluiden, pilvipalveluiden, etäkokousten sekä sähköisen liiketoiminnan tehokkaan hyödyntämisen.

Hanke tukee olemassa olevien yritysten kilpailukykyä ja mahdollistaa uusien yritysten sijoittumista alueelle. Erityisesti etätyöhön, digitaalisiin palveluihin, matkailuun ja asiantuntijatyöhön liittyvän yritystoiminnan edellytykset paranevat. Lisäksi rakentamisvaiheella on välillisiä positiivisia vaikutuksia paikallisiin urakoitsijoihin ja palveluntuottajiin.

Hankkeella arvioidaan olevan myös pidemmän aikavälin positiivisia vaikutuksia kaupungin elinvoimaan, yritysilmapiiriin ja investointiympäristöön. Valokuituverkko nähdään nykyisin keskeisenä perusinfrastruktuurina, joka vaikuttaa yritysten sijoittumispäätöksiin ja alueen kilpailukykyyn.

Takauspäätöksessä on huomioitu EU:n valtiontukisäännökset siten, että takauksen ehdot ovat markkinaehtoiset eikä takaus lähtökohtaisesti vääristä kilpailua.

Oheismateriaali:

- Aluekartta/ Lounaisten kylien hanke

Oheismateriaali: EI JULKISIA (julkisuuslaki 24.1. § 17 ja 20):

- Keski-Suomen ELY-keskuksen päätös 7.7.2025
- Karelnet Oy:n tilinpäätös 1.1. – 31.12.2025
- Karelnet Oy:n tuloslaskelma
- Viitasaaren lounaisten kylien valokuituverkon rakennushanke 1.4.2026
- Viitasaaren lounaisten kylien valokuituverkon rakennushanke 13.4.2026
- Viitasaaren lounaisten kylien valokuituverkon rakennushanke 19.5.2026
- Budjetin ja kassavirtalaskelman oletukset 1.4.2026
- Laajakaistainvestoinnit 2023-2027
- Hanketukihakemus/ Viitasaaren lounaisten kylien valokuituverkon rakennushanke
- Oikeudellinen selvitys

Lisätiedot: Kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen, puh. 050 307 6114, helena.vuopionpera-kovanen@viitasaari.fi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että Viitasaaren kaupunki myöntää Karelnet Oy:lle omavelkaisen takauksen valokuituverkon rakentamiseen liittyville lainoille seuraavin ehdoin:

1. Kaupungin takaus kattaa enintään 80 % kunkin lainan jäljellä olevasta pääomasta.
2. Takauksen kohteena ovat:
 - o pitkäaikainen laina enintään 1 200 000 euroa, laina-aika enintään 25 vuotta; sekä
 - o rakennusaikainen lyhytaikainen laina enintään 1 290 000 euroa.
3. Takauksen voimassaolo rajataan laina-aikaan ja takaus koskee ainoastaan lainapääomaa. Takaus ei kata korkoja, viivästyskorkoja, perintäkuluja tai muita mahdollisia lisäkustannuksia.

4. Karelnet Oy:n tulee antaa kaupungille riittävät vastavakuudet ennen takauksen voimaantuloa. Vastavakuuksien riittävyys arvioidaan erikseen ennen lopullisten takaussitoumusten allekirjoittamista.
5. Kaupunki perii takauksesta markkinaperusteisen takausprovision, jonka taso määritellään ennen takaussitoumuksen antamista ulkopuolisen markkinaehtoisen vertailun perusteella.
6. Lainan ehdot ja rahoitus kilpailutetaan asianmukaisesti, ja kaupungilla on oikeus hyväksyä rahoittaja sekä lopulliset lainaehdot.
7. Takaus myönnetään sillä edellytyksellä, että hankkeelle myönnettävä tukirahoitus toteutuu suunnitellusti ja että Karelnet Oy:n taloudellinen tilanne ei olennaisesti heikkene ennen lainojen nostamista.
8. Kaupunginjohtaja ja talous- ja tietohallintojohtaja oikeutetaan neuvottelemaan ja allekirjoittamaan takaukseen liittyvät asiakirjat kaupungin puolesta kaupungin etu huomioiden.

Päätös

Hyväksyttiin.

Merkitään pöytäkirjaan, että tämä pykälä käsiteltiin kokouksessa § 109 jälkeen.

Merkitään pöytäkirjaan, että Seppo Pietiläinen ilmoitti esteellisyyden palvelussuhde- ja toimeksiantosuhtejäävi (Hallintolaki 28.1 § kohta 4) ja oli poissa kokouksesta klo 16:05 – 17:07 tämän pykälän käsittelyn ajan.

Merkitään pöytäkirjaan, että Karelnet Oy:n toimitusjohtaja Marjo Piironen esitteli asiaa ja oli paikalla kokouksessa Teams- yhteydellä klo 16:05 – 16:45.

Merkitään pöytäkirjaan, että kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen esitteli asiaa kokouksessa.

Tämän pykälän käsittelyn jälkeen pidettiin kokoustauko klo 17:07. Kokous jatkui klo 17:12.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Jatkokäsittelyyn kaupunginvaltuusto